

OBEC NÁLEPKOVO

Program hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a kultúrneho rozvoja obce Nálepkovo

Autori:

Ing. Dušan Daniel
Ing. Róbert Grega, PhD.

05/2005

OBEC NÁLEPKOVO

Program hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a kultúrneho rozvoja obce Nálepkovo je pokračovaním Podrobnej stratégie ekonomického rozvoja Hnileckej doliny a detailne rozoberá a aktuálne dopĺňa informácie o obci Nálepkovo

máj 2005

Tento materiál je autorské dielo, chránené Autorským zákonom SR a súvisiacimi predpismi. Všetky práva vyhradené.

Materiál je majetkom obce Nálepkovo, ktorá ho môže využiť pre svoje potreby ako aj pre potreby subjektov pôsobiacich na katastrálnom území obce.

ÚVOD

Zámerom spracovania programového dokumentu Program hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a kultúrneho rozvoja obce Nálepkovo (PHSEKR) je zhodnotiť súčasný stav a sformulovanie ďalšej vlastnej perspektívy rozvoja a spojiť ich naplnenie s vytvorením podmienok pre čerpanie štrukturálnych fondov.

Dokument (PHSEKR) je spracovaný podľa piatich prioritných oblastí:

- ľudské zdroje
- technická infraštruktúra
- priemysel a služby
- cestovný ruch
- rozvoj vidieka a životného prostredia

Spracovaný programový dokument sa skladá z troch hlavných častí:

- 1.) Analytickej časti
- 2.) Strategickkej časti
- 3.) Projektových zámerov

Dokument sa opiera o fakty a údaje, ktoré sú zakomponované v „Podrobnej stratégii ekonomického rozvoja Hnileckej doliny“ a v schválenom „Územnom pláne sídelného útvaru Nálepkovo“ z novembra 1999 časovým rozsahom platnosti (s výhľadom) do roku 2030.

V analytickej časti sú podrobne rozpracované danosti obce, z ktorých vyplýva detailne rozpracovaná SWOT analýza a problémová analýza.

Pozornosť je upriamená predovšetkým na strategickú časť, ktorá definuje kľúčové zmeny resp. potvrdzuje doposiaľ rozpracované aktivity obce pri jej obnove a rozvoji.

Ciele, priority a opatrenia sú spracované tak, aby boli v súlade s programom Hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu Hnileckej doliny (12/2003), s programom Hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (06/2003) a s Národným rozvojovým plánom 2004-2007.

Tento dokument je otvoreným materiálom, ktorý je možné priebežne – operatívne dopĺňať o nové ciele a zámery vyplývajúce z realizácie politiky štátu vo vzťahu k samosprávam.

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE

Reforma verejnej správy preniesla a prináša výraznejšiu zodpovednosť na obce a mestá. Orgány samosprávy sú zodpovedné za sociálny, ekonomický, environmentálny a kultúrny rozvoj obcí a miest tak ako to konkrétnejšie vyplýva z príslušného zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Základným nástrojom implementácie tejto politiky sú programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí resp. mikroregiónov s prepojením na samosprávne kraje resp. až na Národný plán cez regionálne operačné programy a sektorové operačné programy.

Dovoľte mi predstaviť súčasný program rozvoja našej obce spracovaný v predkladanom dokumente.

PHSEKR obce Nálepkovo je základným programovacím dokumentom postavenom na základoch obnovy a rozvoja obce, ktoré boli založené po roku 1990 pri vzniku samosprávy a je pokračovaním ďalších aktivít obce, ktoré budú realizované širokou verejnosťou vrátane obecných organizácií, malých a stredných podnikateľov a partnerských organizácií – združení verejnej resp. súkromnej sféry pôsobiacich na území obce a mikroregiónu.

Predkladaná stratégia je dynamickým dokumentom (úzko naväzujúcim na Územný plán sídelného útvaru Nálepkovo), ktorý bude implementovaný pomocou mechanizmov obecnej, regionálnej, štátnej a európskej pomoci.

Tento rámcový dokument bol schválený v obecnom zastupiteľstve 26.1.2004 – zároveň v obecnom zastupiteľstve je pravidelne aj priebežne dopĺňaný a určite bude užitočný pri príprave a realizácii rozvojových projektov a podnikateľských aktivít na území obce.

Ing. Dušan Daniel
starosta obce

O B S A H

Úvod	3
Príhovor starostu	4
A.) Analýza obce Nálepkovo	6
1. Stručný geograficko-demografický popis Košického samosprávneho kraja	6
2. Stručný geograficko-demografický popis Hnileckej doliny.....	6
3. Geografický popis obce Nálepkovo	6
3.1 Charakteristika územia	6
3.2 Geomorfologická charakteristika	7
3.3 Klimatická charakteristika	7
3.4 História	7
4. Demografický popis obce vrátane analýzy ľudských zdrojov	7
4.1 Demografická situácia v obci	8
4.2 Vzdelanostná skladba obyvateľstva	9
4.3 Ekonomická aktivita obyvateľstva	9
4.4 Sociálny program	11
4.5 Bytový fond, socio-ekonomický vývoj	11
4.6 Občianska vybavenosť	12
4.7 Výroba, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo	14
4.8 Zásady tvorby a ochrany životného prostredia	15
4.9 Technická infraštruktúra	15
5. Priemysel a služby	17
5.1 Ekonomika obce	17
5.2 Štruktúra ekonomiky	17
B.) Stratégia rozvoja obce	18

P R Í L O H Y

I. Geografický popis Košického samosprávneho kraja.....	21
II. Geografický popis mikroregiónu Hnileckej doliny.....	21
III. Geografický popis obce Nálepkovo.....	23
IV. SWOT analýza mikroregiónu Hnilecká dolina resp. obce	26
V. Súhrnný prehľad cieľov, opatrení a aktivít Hnileckej doliny resp. obce	33
VI. Projektové súhrny obce	41
VII. Základné údaje o obci	55
VIII. Fotodokumentácia	59

A.) Analýza obce Nálepkovo

1. Stručný geograficko-demografický popis Košického samosprávneho kraja

Košický samosprávny kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenskej republiky. Susedí s Prešovským a Banskobystrickým samosprávnym krajom, má rozlohu 6 753 km². Má spoločnú štátnu hranicu s okolitými štátmi, na juhu s Maďarskom a na východe s Ukrajinou.

Zákomom č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov sa obec Nálepkovo v rámci okresu Gelnica stala súčasťou tohto samosprávneho kraja, ktorý tvorí 11 okresov – 17 miest a 422 obcí s počtom obyvateľov 444 241. Okres Gelnica sa v rámci kraja podieľa 6,9 % na tomto počte obyvateľov, tento okres v rámci hodnotenia rozvinutosti okresov je zaradený do poslednej štvrtej kategórie – depresnej.

2. Stručný geograficko-demografický popis mikroregiónu Hnileckej doliny

Mikroregión Hnileckej doliny sa nachádza v severozápadnej časti Košického samosprávneho kraja. Susedí s okresmi Rožňava, Spišská Nová Ves, Košice – okolie a okresom Prešov, má rozlohu 584,4 km².

Mikroregión má členitý horský a podhorský charakter, z geomorfologického hľadiska patrí takmer celý do oblasti Slovenského Rudohoria.

Územie odvodňuje predovšetkým rieka Hnilec (52,5 km v okrese), mikroregión sa vyznačuje bohatou biodiverzitou prevažne lesných spoločenstiev a vysokou ekologickou stabilitou a je najlesnatejším okresom v SR (viac ako 74 %). V lesoch prevažuje smrek, jedľa a dub.

Počet obyvateľov k 31.12.2001 bol 30 830, s hustotou 51,9 obyvateľov / 1 km². Počet obcí 20, z toho 1 mesto – Gelnica s podielom 20,9 % mestského obyvateľstva.

Z celkového počtu obyvateľov je cca 18 % rómskeho obyvateľstva (5 550 Rómov), ktoré je koncentrované predovšetkým v obciach Richnava, Mníšek nad Hnilcom, Švedlár a Nálepkovo. S uvedeného počtu rómskeho obyvateľstva žije v Nálepkove viac ako 20 %.

3. Geografický popis obce Nálepkovo

3.1 Charakteristika územia

Katastrálne územie obce má rozlohu 5565 ha, z toho poľnohospodárska pôda predstavuje 36,8 % (2048 ha) a lesné pozemky 57,4 % (3195 ha) – lúky a lesy zaberajú prevažnú časť územia.

Nadmorská výška stredu obce je 533 m a výška katastrálneho územia sa pohybuje v rozmedzí od 520 m do 1 245 m.

Územie leží v severnej časti Slovenského Rudohoria na terasovitej plošine rieky Hnilec, ktorá má prítok Železný potok tečúci stredom obce.

Súčasťou katastrálneho územia sú jednotlivé územné časti:

- časť Nálepkovo – stred obce, plní obytnú funkciu a sústreďuje sa tu výroba
- časti Záhajnica, Predný – Stredný – Zadný Hámor a Peklisko, v ktorých prevláda poľnohospodárska funkcia spojená s obytnou a rekreačnou
- časť Čierna Hora – plní funkciu kúpeľnú a rekreačno-rehabilitačnú

Územie je podrobne charakterizované „Územným plánom ekologickej stability“ z roku 1998, ktorý je súčasťou „Územného plánu sídelného plánu obce Nálepko“ a z neho vyplýva, že na území obce sa nachádzajú:

- 1 nadregionálny biokoridor (Súľová)
- 2 regionálne biokoridory (Hnilec, Tichá voda)
- 2 regionálne biocentrá (Čertova Hoľa – Surovec, Hámor)
- 11 biocentier miestneho významu
- 6 genofondových plôch chránených a ohrozených rastlín
- 7 genofondových plôch chránených a ohrozených živočíchov

3.2 Geomorfologická charakteristika

Sídelný útvar tvorí hornaté, svahovité územie so zatrávnenými svahmi – tieto obkolesujú obytné prostredie sídla. Rovinu tvorí len údolie Hnilca a Železného potoka – v jeho blízkosti je sústredená výstavba sídla. Obytná zóna je ohrozená koncentráciou dažďových vôd – najmä jarných, ktoré majú tendenciu záplav.

Povodie Hnilca tvorí mokradňové územie, ktoré je akumuláčnym útvarom pôdohospodárskeho významu a patrí do pohoria Volovských vrchov.

3.3 Klimatická charakteristika

Sídlo patrí do agroklimatického regiónu chladného a vlhkého, územie je charakteristické priemernými ročnými zrážkami 770 mm a priemernou ročnou teplotou 6,4 °C. Počet letných dní (25 °C) je v priemere v roku okolo 30 dní, vykurovanie domov trvá 238 dní a začína počiatkom septembra.

3.4 História

Sídlo obce vzniklo v roku 1272 a už v roku 1358 sa stalo zemepánskym mestečkom. V chotári boli železorudné bane. Vývoj obyvateľov kolísal, zväčša bol 2000 až 2500, v roku 1869 bol 3 112 a k dnešku 2802. Pracovným zameraním obyvateľstva bolo baníctvo a železiarstvo, boli tu hámre, pece na tavenie rudy a vysoká pec. Spolu s baníctvom a železiarstvom prebiehala poľnohospodárska a živočíšna výroba. Po roku 1945 bola veľká časť obyvateľstva nemeckého pôvodu vysťahovaná.

Obec s pôvodným názvom Vondrišiel patrila do zväzku slávnych spišských miest s privilégiami baníckeho povolania (provincia 16 spišských miest), má bohatú kultúrno-spoločenskú históriu, sídlo svojim zložením námestia a budovami predstavuje významné architektonicko-kultúrne hodnoty.

Štruktúru zástavby osád Hámre charakterizuje nepravidelný zhluk usadlostí, Záhajnica je v prerušovanej zástavbe rozložená v cca 5 km dĺžke pozdĺž Tichej vody. Čiernohorské kúpele sú klimatickými a slatinovými kúpeľmi s prvým vodoliečebným ústavom v Uhorsku – založené boli v roku 1847, ležia v príjemnom prostredí smrekového lesa. Osada Peklisko na západnej časti katastra, na brehu Hnilca je tvorená zástavbou rekreačných chat.

4. Demografický popis obce vrátane analýzy ľudských zdrojov

Vychádzajúc z metodiky OECD je mikroregión Hnileckej doliny do ktorého patrí aj obec Nálepko začlenený medzi prevažne vidiecky mikroregión z 39 prevažne vidieckych mikroregiónov vrámci Slovenska, v ktorých žije 48 % všetkého obyvateľstva SR.

4.1 Demografická situácia v obci		
Počet obyvateľov	2 802	(31.12.2004)
Hustota obyvateľov na km ²	50,7	

V priloženej tabuľke č. 1 je zdokumentovaný demografický vývoj obce

Tabuľka č. 1 Vývoj demografických ukazovateľov obce Nálepkovo

Demografický ukazovateľ	1991	1996	2001 HD	2001 KSK	2002	2004
Počet obyvateľov	2277	2502	30830	766650	2774	2802
Prirodzený pohyb obyvateľov (úbytok, prírastok)	48	25	75	1328	31	34
Migrácia obyvateľov	-10	-25	-86	88	-22	37
Celkový prírastok – úbytok	38	0	- 11	699	9	71
Veková štruktúra – podiel obyv. v produkt. Veku %	59,2	58,4	58,9	61,8	57,1	57,9
Veková štruktúra – podiel obyv. v poprod.veku %	14,6	13,2	18,1	17	12,6	12,3
Veková štruktúra – podiel obyv. v predprod.veku %	26,2	28,4	22,5	20,3	30,3	29,8

Vychádzajúc z tabuľky č. 1 možno konštatovať, že aj napriek priaznivému pomeru medzi predproduktívnou a poproduktívnou zložkou (spôsobeným vyšším zastúpením rómskeho obyvateľstva, ktoré sa vyznačuje vyššou pôrodnosťou – v prílohe tabuľka č. 2) je znepokojujúcim momentom nárast migrácie obyvateľov a to z dôvodu zlej ekonomickej situácie a nedostatku voľných pracovných miest v obci a v mikroregióne.

Z hľadiska vekovej štruktúry je obec charakterizovaná vysokým počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v porovnaní z mikroregiónom HD resp. KSK čo je spôsobené predovšetkým vysokým populačným prírastkom u rómskeho obyvateľstva (v prílohe tabuľka č. 2)

Tabuľka č. 2 Populačný vývoj v obci Nálepkovo

Rok	Narodené deti spolu:	z toho rómske:
1990	60	39
1991	75	46
1992	69	42
1993	57	34
1994	66	28
1995	55	33
1996	55	40
1997	66	45
1998	54	38
1999	67	42
2000	53	38
2001	71	54
2002	54	46
2003	72	50
2004	58	42
Spolu:	932	657

Situácia v oblasti percentuálneho zastúpenia oboch pohlaví z hľadiska predproduktívneho a poproduktívneho veku je vyrovnaná.

Zmeny v oblasti rozdelenia osôb do jednotlivých kategórií na základe demografických charakteristík je možné očakávať v rokoch 2006, 2007 kedy výrazne vzrastie počet osôb poproduktívnom veku (pri udržaní terajšej vekovej hranice odchodu do dôchodku). Táto skutočnosť sa odrazí aj na ne/zamestnanosti v obci – výraznejší odchod osôb do dôchodku.

4.2 Vzdelanostná skladba obyvateľstva

V obci sa nachádza Základná škola s materskou školou, ktorej súčasťou sú aj špeciálne triedy a školská jedáleň. V materskej škole je umiestnených 50 detí a na základnej škole 550 žiakov, z toho 70 žiakov v špeciálnych triedach.

Vzdelanostná skladba obyvateľstva je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 3 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu od 15 rokov podľa vzdelania:(v tis. os.)

Ukazovateľ	Počet obyvateľov (2001)		
	KSK	Mikroregión HD	Nálepkovo (počet osôb)
Spolu	360,7	22,2	1758
Základné a bez vzdelania	41,3	10,1	900
Učňovské	148,3	6,9	486
Úplné stredné vzdelanie	146,8	4,4	331
Vysokoškolské	29,3	0,8	41

Z uvedených prehľadov vyplýva, že v obci je veľmi vysoký podiel obyvateľov so základným vzdelaním, ktorý je aj nad negatívny rámec vrámci mikroregiónu a KSK. Vysoký počet osôb so základným vzdelaním (cca 2/3 populácie obce a cca 1/2 populácie mikroregiónu) ale taktiež profesná štruktúra zdrojov pracovných síl u vyučených bez maturity – strojárstvo, to je pretrvávajúci dôsledok spred začatia ekonomickej transformácie, keď väčšina osôb obce (aj mikroregiónu HD) bola pripravovaná vo veľkej miere na povolanie pre monoštruktúrne zameraný priemysel (zbrojársky a banícky), čo dnes v období poklesu strojárskej výroby a úplnému útlmu banskej činnosti spôsobuje kritickú ekonomickú situáciu.

Vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním a bez vzdelania je spôsobený aj vysokým podielom rómskej populácie čo zároveň predstavuje výraznú prekážku v oblasti zamestnanosti.

V oblasti vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva prevažuje univerzitné vzdelanie, technické vzdelanie, nasleduje ekonomické a poľnohospodárske.

4.3 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Veľkosť a kvalita demografického potenciálu obce je daná obyvateľstvom a jeho ekonomickou aktivitou. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo je podkladom pre výpočet miery nezamestnanosti ale najmä pre zhodnocovanie úrovne dopytu a ponuky po práci v obci resp. v regióne. Jednotlivé ukazovatele ekonomickej aktivity obyvateľov obce resp. mikroregiónu HD a ich vývoj s porovnaním s údajom za KSK poskytuje nasledovná tabuľka:

Tabuľka č. 4

Ukazovateľ	1991	1996	2001 HD	2001 KSK	2001	2004
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	920	1120	14 158	367 245	1199	1178
Miera ekonomickej aktivity (podiel ekon.aktív.obyv. na obyv. v produkt. a poprodukt. Veku	68,2	65,5	59,6	60,8	62,4	61,8
Celkový evidenčný počet zamestnancov	468	386	3 611	145 460	327	298
Priemerný evidenčný počet pracovníkov – poľnohospodárstvo	154	136	932	10 212	92	54
Priemerný evidenčný počet pracovníkov – priemysel	159	118	928	52 806	64	29
Priemerný evidenčný počet pracovníkov – stavebníctvo	54	42	66	6 628	31	18
Celkový počet evidovaných nezamestnaných	154	328	4 137	21 136	517	444
Miera nezamestnanosti	16,7	29,2	27,96	25,55	43,1	37,7

Z hľadiska ekonomickej štruktúry 60 % obyvateľov pracuje v obecných organizáciách, 22 % živnostníkov v oblasti služieb, stavebníctva a poľnohospodárstva a 18 % v poľnohospodárstve (AGROFARMA s.r.o. Sp. Nová Ves). V priebehu transformačného obdobia sa situácia na trhu práce v obci podstatne zmenila. Vývoj zamestnanosti najvýraznejšie v negatívnom zmysle ovplyvnili strategické rozhodnutia o útlme baníctva a konverzii zbrojárskeho priemyslu z roku 1991. V priemysle pracovalo v roku 2004 len 18,2 % pracovníkov v porovnaní s rokom 1991. K dramatickému poklesu došlo aj v poľnohospodárstve, príčiny sú známe – úpadok ekonomických aktívnych poľnohospodárskych družstiev, zvyšovanie nákladov na poľnohospodársku produkciu. V roku 2004 v poľnohospodárstve pracovalo 35 % pracovníkov oproti roku 1991.

Miera nezamestnanosti v roku 2001 zaradila obec spolu so susednou obcou Švedlár na popredné miesto vrámci okresu Gelnica. Táto miera nezamestnanosti je vysoká aj napriek aktivitám obce, ktorá od roku 1990 zriadila resp. založila obecné organizácie uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 5

Organizácia	Druh	Založ./ Zriad.	Počet zamest. pri vzniku	Počet zamestnancov v rokoch			
				1996	2001	2002	2004
Obecný úrad	rozp.	1990	5	41	27	27	30
Služby obce	s.r.o.	1992	4	16	22	21	7
Lesy obce	s.r.o.	1992	5	71	63	56	31
Obecné poľ. združenie	prísp.	1993	0	-	0	0	0
Športový podnik	s.r.o.	1994	8	14	13	9	8
Obecná polícia	rozp.	1994	6	6	6	5	5
Vodovod. a kanalizác.	s.r.o.	1995	2	8	6	7	4
Neštát. zdravot. zariad	prisp.	1997	1	-	1	1	1
Zákl. škola s mat. šk.	rozp.	2002	60	-	-	61	64
Domov dôchodcov	n.o.	2003	0	-	-	-	29
S P O L U:			91	156	138	187	179

4.4 Sociálny program

Posledné roky (1991-2004) dokazujú akcieschopnosť samosprávy obce, tieto roky sú znamením významnej historickej etapy rozvoja obce. Boli vybudované inžinierske siete, obnovené námestie, zregulovaný potok, pristúpilo sa k rekonštrukcii jednotlivých domov. Architektonická obnova začala v obci v roku 1993, dosiahli sa výsledky prekračujúce štandard Slovenska.

Nevyhnutnou súčasťou obnovy historického odkazu mestečka je riešenie problematiky života minority – rómskeho etnika v obci, nevyhnutnou sa stala potreba obnovy historických domoradií s riešením spolunažívania domáceho obyvateľstva s Rómami. Program rozvoja obce prijal koncepciu výstavby novej rómskej osady, na základe občianskej dohody sa v Nálepkove ako prvom sídle na Slovensku začala riešiť výstavba nájomných bytov. K dnešku bolo postavených 44 nájomných bytov pre Rómov a 30 nájomných bytov pre majoritu. V rokoch 2005-2006 bude postavených ďalších 36 nájomných bytov pre minoritu a 6 nájomných bytov pre majoritu obce.

4.5 Bytový fond, socio-ekonomický vývoj

K 31.12.2004 v rámci obce je nasledovný vývoj bytového fondu:

Obec Nálepkovo:	Počet domov	361	
	Počet obyvateľov	1 744	
Z toho:	Počet domov rómskych	39	
	Počet rómskych obyvateľov	459	
I. Hámor:	Počet domov	8 rod. domov,	1 byt. dom
	Počet obyvateľov	396	
Z toho:	Počet domov rómskych	4 a 1 byt. dom	
	Počet rómskych obyvateľov	390	
II. Hámor:	Počet domov	7	
	Počet obyvateľov	21	
Z toho:	Rómske:	0	
III. Hámor:	Počet domov	65	
	Počet obyvateľov	187	
Z toho:	Rómov	0	
Grün:	Počet rómskych domov	44 domov + 5 maringotky	
	Počet rómskych obyvateľov	295	
Záhajnica:	Počet domov	40	
	Počet obyvateľov	159	
Z toho:	Počet rómskych domov	1	
	Počet rómskych obyvateľov	32	
Spolu za obec:	Počet obývaných domov	531	
	Počet obyvateľov	2 802	
Z toho:	Počet rómskych domov	88 domov, 1 byt. dom	
	a 5 maringotky		
	Počet rómskych obyvateľov:	1 176	

Na základe doterajšieho demografického vývoja je predpoklad, že v roku 2015 bude mať obec 3150 obyvateľov a z toho bude 50 % majoritného obyvateľstva a 50 % minoritného (rómskeho) obyvateľstva.

4.6 Občianska vybavenosť

Sociálnu infraštruktúru obce tvorí nový systém zariadení, súkromných, štátnych a komunálnych. Občianske vybavenie služieb a obchodov je výsledkom podnikateľských aktivít občanov. V podmienkach malého sídla je cieľom vytvoriť podmienky na rozvoj týchto aktivít. Miera súkromného a komunálneho podnikania rastie, ich úroveň a rozsah určuje mieru občianskeho uspokojenia, je meradlom budúcnosti obce.

Štruktúru občianskej vybavenosti v obci možno rozdeliť na základnú a vyššiu. Prvú tvoria zariadenia obchodu a služieb dennej potreby, druhu zariadenia kultúry, vzdelávania, športu a rekreácie.

4.6.1 Obchod a služby

Kapacity súkromných zariadení obchodu a služieb nie je možné presne stanoviť, nevyhnutným je im nájsť miesto a regulatívy samoriadiaceho vzniku. V obci to bude obnova domov v mene historického odkazu spájania bývania s ponukou služieb. Nevylučuje to prevádzku špecializovaných zariadení nákupného strediska a reštauračného zariadenia. Dnešný stav a počet jednotlivých zariadení pestrej štruktúry služieb je nedostačujúci, je potrebná ich podpora rozširovaním formou rodinného podnikania v domoch historickej zástavby.

4.6.2 Školstvo a výchova

Súčasná základná škola s materskou školou pri predpokladanom populačnom raste má dostačujúcu kapacitu.

Základnú školu navštevuje 550 žiakov, z toho 80 v špeciálnych triedach a materskú školu navštevuje 50 detí.

4.6.3 Kultúra

Kultúrnu vybavenosť obce vytvára funkčné poslanie vonkajších priestranstiev – námestie a park, sú to plochy kultúrneho vyžitia v lete. Na námestí sa môžu konať organizované podujatia kultúrneho zamerania s pódium a hľadiskom, na voľnej ploche slávnosti a oslavy.

Obci chýbajú priestory pre kultúrne vyžitie najmä v zime, v období zlého počasia. Je potrebné nevyhnutne vybudovať viacúčelový „Obecný dom,, na mieste pôvodného kultúrneho domu – zbúraného v roku 1987. Podmienkou jeho efektívnosti je jeho viacúčelovosť a jeho spojenie s turistickou funkciou obce. Jeho výstavbu je potrebné rozdeliť na dve prevádzkové časti:

- viacúčelovú sálu s vybavením
- malý hotel s reštauráciou - čo predstavuje dve formy kapitálového zabezpečenia. Námestie v objatí duchovných dominánt obce - kostolov a radnice s budúcim „Obecným domom“ sa stane „pódium kultúry obce“.

4.6.4 Telovýchova a šport

Športové zariadenie obce reprezentované futbalovým ihriskom a budovou športovej vybavenosti (šatne, ubytovacie priestory, stravovanie,...) doplnené ihriskami v areáli školy je možné považovať za dostačujúce.

V blízkosti futbalového štadióna boli v uplynulých rokoch dobudované tenisové kurty a umelý trávnik (basketbalové ihrisko) a v roku 2004 bolo uvedené do prevádzky technické zasnežovanie lyžiarskeho vleku – TATRAPOMA 800F s kapacitou 800 osôb na hodinu.

4.6.5 Zdravotníctvo

Existujúce zdravotnícke zariadenie – prevádzkované ako Neštátne zdravotnícke zariadenie obce Nálepko vo poskytuje pre obyvateľov obce a blízkeho okolia nasledovné služby:

- lekárne
- všeobecný lekár
- stomatólog
- pediater
- gynekológ

Zdravotnícke zariadenie disponuje priestormi aj pre umiestnenie Záchranej zdravotnej služby.

4.6.6 Sociálna starostlivosť

Obec rekonštrukciou bývalej Meštianskej školy na domov dôchodcov začala v januári 2004 poskytovať v zriadenej neziskovej organizácii obce sociálne a zdravotnícke služby pre 54 klientov. V rokoch 2005-06 je nutné zrealizovať ešte rehabilitačnú časť a povrchovo-terénne úpravy v okolí objektu.

4.6.7 Ubytovacie zariadenia

Základom je ubytovacie zariadenie v športovom areáli obce s kapacitou 64 lôžok, ktoré je doplňované vytvorenými privátnymi službami miestnych podnikateľov a chatárov v centre obce a v častiach obce Záhajnica, Peklisko a Hámre.

4.6.8 Stravovacie a pohostinné zariadenia

Obnova života obce podmieňuje zriadenie malých zariadení – kaviarne, čajovne, cukrárne, bufety. Vznik týchto zariadení je záležitosťou súkromného podnikania. Vybudované zariadenie miestnej reštaurácie a stravovania v športovom zariadení obce sú kapacitne dostatočné. Starý obecný mlyn v historickom centre obce bude využitý na cestovný ruch ako poľovnícko-rybárske ubytovacie zariadenie.

4.6.9 Nové služby, propagácia, spolky

Výrazné rezervy má obec v prezentácii a v propagácii kultúrno-historických tradícií. Obci je potrebné venovať zvlášť pozornosť:

- vytváraniu podmienok pre malé formy klubovej činnosti spolkov a združení
- vytváraniu podmienok pre expozičnú a muzeálnu činnosť štátnej, obecnej a občianskej prezentácie

- vytváraníu podmienok pre propagáciu samosprávy obce a reklamu podnikateľských činností v obci
- skvalitňovať vytvorené partnerstvá na obecnej úrovni a na úrovni verejnej a súkromnej sféry
- vytváraníu podmienok na orientáciu, informáciu a privítanie hostí v rámci historicko-poznávacej turistiky (gotická cesta)

V tejto súvislosti je nutná patričná starostlivosť o každý dom v historickom centre obce, o každú technickú pamiatku. Najsilnejšou prezentáciou, propagáciou a reklamou obce je jej architektúra. V roku 1995 obec zabezpečila vydanie monografie obce s názvom Nálepko – Vondrišiel, ktorá dokumentuje históriu obce od jej vzniku až do skončenia II. svetovej vojny resp. do roku 1948.

4.7 Výroba, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

4.7.1 Poľnohospodárstvo

Krajinný charakter obce predurčuje jeho využitie na poľnohospodárske účely a živočíšnu výrobu. Na území obce pôsobí Agrofarma s.r.o. Spišská Nová Ves. Tento poľnohospodársky komplex cca 3700 ha poľnohospodárskych plôch (lúky, pasienky, orná pôda) je využívaný na poľnohospodársku výrobu a produkciu ovčieho syra, bravčového a hovädzieho mäsa, zemiakov a obilovín aj pre opätovnú reprodukciu výroby.

4.7.2 Lesné hospodárstvo

Obec Nálepko je vlastníkom 3225 ha lesov. Tieto lesy po reprivatizácii od roku 1992 obhospodarovala príspevková organizácia obce s názvom Lesy obce Nálepko. Od januára 2005 sa transformovala na obchodnú spoločnosť Lesy obce Nálepko s.r.o.

V súčasnom drevinovom zložení lesných porastov prevláda smrek obyčajný. Jeho hynutie však v oblasti Nálepka nadobudlo katastrofických rozmerov tak, že došlo a neustále dochádza k úplnému rozpadu lesných ekosystémov. Hromadné hynutie smreka postihlo všetky vekové stupne. Podľa predbežných pozorovaní hmyzová kalamita ako vonkajší odraz rozpadu lesa je výsledkom zoslabenej vitality smreka. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa vykonáva na území lesov obce Nálepko vedecký výskum od roku 1992 zameraný na príčiny hromadného hynutia smreka resp. rozpad celých lesných ekosystémov a na návrh takých opatrení, ktoré by zabezpečili ekologickú stabilitu budúcich lesných porastov z prihliadnutím k ich produkčnej funkcii.

Za účelom včasného spracovania kalamitných ťažieb a zvládnutia narastajúcich úloh v pestovnej činnosti je potrebné väčšiu pozornosť venovať údržbe a rekonštrukcii lesných ciest:

Surovec, Hámre – Peklisko, Kvečahy a Nová cesta

V rokoch 1992-2004 bolo priemerne ročne vyťažených 51,0 tis.m³ drevnej hmoty (z toho 49,0 tis.m³ kalamitnej). Ročne bolo zalesnených a obnovených 62 ha plôch. Samotný lesný podnik obce priemerne ročne zamestnával 56 pracovníkov a poskytoval prácu pre 3 – 4 prepravcov dreva a 40 – 50 súkromno-hospodáriacim roľníkom (živnostníkom).

4.8 Zásady tvorby a ochrany životného prostredia

Kvalita životného prostredia sídelného útvaru obce zabezpečuje jeho prírodný rámeček. Na území obce nie je žiadny väčší zdroj znečisťovania. Z hľadiska ochrany ovzdušia je územie obce málo znečisťované, znečisťovateľom sú len zdroje vykurovania domov na pevné palivo (tie to budú nahradené elektro vykurovaním) a stredný zdroj znečistenia (kotolňa základnej školy) bude do konca roku 2005 nahradený kotlami na BIOMASU typu Hamont.

Obec má vybudovanú kanalizáciu, ktorá bola realizovaná priebežne od roku 1993 vrátane výstavby vodovodu a ČOV. K dnešku obec prevádzkuje 3 ČOV:

- disková biologická čistička, rómska bytovka,
- ČOV typu PROX, obecná čistička pre 2000 ekvivalentov,
- ČOV – BIOMASA v rómskej osade.

Vybudovaných bolo 338 vodovodných a 374 kanalizačných prípojok.

Odpadové hospodárstvo obce je systémovo zabezpečené. V súčasnosti je obec producentom cca 250 t komunálneho odpadu ročne. Zber komunálneho odpadu je sústreďovaný do 110 l kuka nádob (tých je v obci cca 600 ks) a odvázaných na skládku Kúdelník I. a Kúdelník II. do Spišskej Novej Vsi. Od roku 1998 je v obci prevádzkovaný separovaný zber (plasty, papier, sklo) v rámci Združenia obcí pre separovaný zber Spiš so sídlom v Smižanoch – združených je 20 obcí. Od roku 1998 obec má spracovaný Miestny územný systém ekologickej stability, ktorý je súčasťou územno-plánovacej dokumentácie obce.

4.9 Technická infraštruktúra

4.9.1 Doprava

Základnú cestnú sieť obce tvoria prietahy cesty II. triedy a ciest III. triedy. Sú to tieto cesty:

II/546	Gelnica – Nálepko – Hnilčík
III/54622	Nálepko – Tretí Hámor
III/54617	Nálepko – Závadka
III/54615	Nálepko – Henclová

Štátna cesta II/546 má v prietahu obce Nálepko dĺžku 2100 m o ploche 14 800 m². Štátna cesta III/54622 má celkovú dĺžku 5200 m o ploche 20 800 m², pokračovaním tejto cesty sú miestne komunikácie, ktoré je potrebné dobudovať a to Surovec – lesná cesta, Surovec – Delava. Štátna cesta III/54617 má celkovú dĺžku 2800 m o ploche 12 600 m². Štátna cesta III/54615 o dĺžke 6500 m a ploche 26 000 m². V obci Nálepko je nasledovný rozsah nasledovný rozsah miestnych komunikácií:

MK asfaltové	29 200 m ²
MK prašné	21 800 m ²

Prostredníctvom siete autobusových liniek je dobré spojenie v lokálnom zmysle Nálepko – časti obce. Spojenie s bývalým okresným mestom Spišská Nová Ves a terajším okresným mestom Gelnica je postačujúce.

V rámci železničnej siete obec je napojená na významný železničný uzol – jednokoľajná neelektrifikovaná trať Margecany – Zvolen.

4.9.2 Vodné hospodárstvo

Od roku 1993 je vo výstavbe obecný vodovod, ktorého hlavným zdrojom vody je prameň v lokalite Čierna Hora a doplnkovým zdrojom záchyt z ústia štôlne Nižná Xantipa. Súčasná spotreba pitnej vody cca 1 400 obyvateľov obce (338 prípojok) je cca 32.0 tis.m³ ročne. Zásobovanie vodou je realizované z rezervárov o objeme 2 x 250 m³. V rokoch 2005-2006 je predpoklad naplnenia projektu obecného vodovodu do 100 % rozsahu.

Obyvatelia časti obce Hámre, Čierna Hora, Peklisko a Záhajnica sú zásobovaní z individuálnych zdrojov, studní, výtokových stojanov.

Od roku 1993 je budovaná verejná kanalizačná sieť, ktorá vyúsťuje do ČOV – typu PROX skolaudovanej v roku 1994. V rokoch 2005-2006 je predpoklad naplnenia verejného projektu kanalizácie do 100% rozsahu.

Obyvatelia častí obce Hámre, Čierna Hora, Peklisko a Záhajnica majú kanalizačnú sieť riešenú individuálne, riešenú žumpami – septikmi resp. domovými čističkami.

4.9.3 Zásobovanie elektrickou energiou a telekomunikácie

Obec s príslušnými osadami je zásobovaná elektrickou energiou z 22 kV kmeňového vedenia č. 245 Spišská Nová Ves – Prakovce a zo skupinových 22 kV prípojok odbočujúcich z kmeňového vedenia č. 245. Jedná sa o skupinovú VN prípojku pre Hámor a Peklisko a skupinovú VN prípojku pre Záhajnicu a Henclovú. V obci a v príslušných častiach je umiestnených celkom 16 trafostaníc. Celkom požadovaný príkon elektrickej energie je spolu cca 2 200 kVA. Od roku 1996 sa obec v rámci elektrifikácie obce riadi vypracovanou štúdiou. Vzhľadom na to, že plynofikácia obce nebola reálna v rokoch 1996-2000, preto dala obec uvedenú štúdiu vypracovať podľa, ktorej sú resp. budú rekonštruované a vybudované trafostanice po etapách až na požadovaný výkon pre elektrokúrenie vo verejných budovách. Štúdia uvažuje a počíta s prvou až siedmou etapou.

Od roku 1997 bola inštalovaná telefónna ústredňa DLU napojená na UTO Spišská Nová Ves optickým káblom. Jej kapacita je 500 prípojok. Táto kapacita postačuje na telefonizáciu sídla do roku 2010. Pokračovanie trasy optického kábla je navrhované v k. ú obce údolím rieky Hnilec do rovnomennej obce podľa projektovej dokumentácie vypracovanej Telecom projekt spol. s r.o. Bratislava.

Bezdrôtovú mobilnú telekomunikačnú sieť zabezpečujú dve siete v digitálnom systéme GSM 900 a GSM 1800 MHz.

Vysielanie rozhlasových a televíznych programov je zabezpečované pre držiteľov licencií. Pokrytie signálom v obci je dostatočné. Alternatívou je príjem televízneho a rozhlasového vysielanie cez rozrastajúcu sa káblovú sieť a u zahraničných programov cez satelit.

5. Priemysel a služby

5.1 Ekonomika obce

Ekonomický potenciál obce môžeme hodnotiť výškou príjmov obce a daňovou výťažnosťou na obyvateľa. Za rok 2004 celkové príjmy obce činili 58,222 mil.Sk, z toho:

* bežné príjmy 34,851 mil.Sk

* kapitálové príjmy 5,835 mil.Sk

* finančné operácie 17,536 mil.Sk

Celkové výdaje činili 41,878 mil.Sk, z toho :

* bežné výdaje 14,855 mil.Sk

* kapitálové výdaje 7,738 mil.Sk

* finančné operácie 19,285 mil.Sk

Dlhodobé záväzky obce sú vo výške 19,283 mil.Sk (ŠFRB SR – 30 ročná splatnosť z príjmov za nájomné)

Krátkodobé záväzky obce sú vo výške 1,083 mil.Sk

Bankový úver vo výške 17,062 mil.Sk (15-ročná splatnosť)

Finančný majetok obce za rok 2004 1,322 mil.Sk

Obec je ekonomicky stabilizovaná, o tom svedčia príjmy a výdaje obecného úradu za roky 2002 a 2004 uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 6

mil.Sk

	2002	2004
Celkové príjmy OcÚ	54,663	58,222
Celkové výdaje OcÚ	48,492	41,878

5.2 Štruktúra ekonomiky

Táto je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 7

Typ subjektu	Počet
Podniky	9
Neziskové organizácie	1
Fyzické osoby	136
v tom	-
Živnostníci	108
Slobodné povolanie	0
Samostatne hospodáriaci roľníci	28
Organizačné subjekty celkom	146

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že najväčším zamestnávateľom je obec, ktorá má okrem OcÚ založené 4 s.r.o., 1 n.o. a ZŠsMŠN.

Vo vyššie uvedených subjektoch sú zahrnuté aj poskytované služby na území obce.

B.) Stratégia rozvoja obce

Stratégia rozvoja obce je úzko naviazaná na stratégiu rozvoja Hnileckej doliny, kde zásadnými problémami rozvoja, ktorých úspešné riešenie znamená predpoklad udržateľného dlhodobého rastu v podmienkach socio-ekonomického optima, sú problémy späté s obecnou a mikroekonomickou adaptáciou a rozvojom ľudských zdrojov. Na základe analýzy súčasnej situácie a znalosti predpokladov sa navrhuje pre mikroregión Hnileckej doliny nasledovná strategická vízia:

Vytvoriť podmienky pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja pre stabilizáciu a rast ekonomiky tak, aby mikroregión Hnileckej doliny do roku 2010 bol preradený z terajšej štvrtej skupiny (depresnej, zaostalej) regiónov do tretej skupiny (málo rozvinutých) v rámci subregiónov KSK. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácií nedostatočne využívaného sociálneho kapitálu a podpore hospodárskeho rozvoja mikroregiónu a obce
- posilňovanie princípu solidarity
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva
- využitím efektívnych nástrojov riadenia zameraných na znižovanie verejných výdavkov

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je vytváranie možností na území mikroregiónu Hnileckej doliny a obce s dôrazom na zamestnanosť, vzdelávanie a sociálne služby.

Na dosiahnutie strategického cieľa mikroregiónu Hnileckej doliny resp. jednotlivých obcí budú podporované nasledovné globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví:

1. Znižovanie zaťaženia životného prostredia
2. Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu
3. Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti
4. Dobudovanie infraštruktúry
5. Posilňovanie sociálneho kapitálu a inštitucionálnej spolupráce
6. Rozvoj poľnohospodárstva a vidieka

Z dôvodu konzistentného napojenie stratégie Hnileckej doliny resp. obce Nálepkovo do existujúcej siete už vyšších rozvojových stratégií, ale aj z dôvodu odvolávania sa pri príprave projektov na vyššie riadiace authority sú globálne a špecifické ciele totožné s globálnymi a špecifickými cieľmi KSK. Vyššie uvedené globálne a špecifické ciele všeobecne vychádzajú zo SWOT analýzy mikroregiónu Hnileckej doliny, ktoré sú uvedené v prílohe B.) 1.

- I. SWOT analýza mikroregiónu Hnileckej doliny resp. obce Nálepkovo
Je uvedená v samostatnej prílohe B.) 1 na stranách č. 26 až 32.
- II. Súhrnný prehľad cieľov, opatrení a aktivít mikroregiónu Hnilecká dolina resp. obce Nálepkovo
Vychádzajúc so spracovanej SWOT analýzy v predchádzajúcom bode č. 6 v nadväznosti na schválený Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK (jún

2003) bol spracovaný súhrnný prehľad cieľov, opatrení a aktivít mikroregiónu, ktorý je uvedený v samostatnej prílohe B.) 2 na stranách č. 33 až 40 resp. boli spracované projektové súhrny obce Nálepkovo podľa jednotlivých strategických oblastí – A, B, C, D rozpísaných podľa globálnych cieľov, špecifických cieľov a opatrení, ktoré sú základom rozvoja obce Nálepkovo v rámci mikroregiónu Hnileckej doliny zvlášť v oblasti cestovného ruchu, rozvoja vidieka a stavu životného prostredia.

Tieto sú uvedené v samostatnej prílohe B.) 3 na stranách č. 41 až 54.

III. Cestovný ruch

V rámci rozvoja obce sa môže stať základným ekonomickým pilierom aj napriek tomu, že populačný vývoj obce predurčuje v roku 2015 vyrovnaný početný stav (50% : 50%) tzv. paritný medzi terajšou majoritou (57,2 %) a rómskou minoritou (42,8 %). Doterajšie aktivity obce smerovali k rozvoju a obnove stredu obce, športového areálu, k skvalitneniu bývania a k rozvoju ľudských zdrojov (aj v oblasti minority) vrátane skĺbenia spolunažívania majority s minoritou vo všetkých rozhodujúcich oblastiach života obce.

Je potrebné využiť prírodné danosti obce:

- možnosti rybolovu na rieke Hnilec a Železnom potoku
- možnosti poľovačky v obecnom poľovnom revíri
- možnosti agroturistiky v spolupráci s miestnym poľnohospodárskym podnikom
- využitie kultúrno-historického dedičstva obce, obec bola založená príchodom Saských Nemcov a viac ako 500 rokov požívala výhody mestečka (r. 1300-1800)
- využitie revitalizácie banských diel a železiarskych hámrov vrátane taviacich pecí, ktoré sa nachádzali na území obce
- vzbudiť záujem detí vyst'ahovaných Nemcov po roku 1945 o rodisko ich predkov

Ďalej je nevyhnuté skvalitniť a využiť súčasné zariadenia rekreácie a športu a to najmä:

- využiť turistické trasy pre pešiu turistiku
- vyznačiť náučné chodníky v obecných lesoch
- vyznačiť cykloturistické značkové trasy
- skvalitniť lyžiarske zjazdové trate s využitím bežeckých trás
- zriadiť požičovne lyžiarskeho a cyklistického náradia vrátane servisu
- skvalitniť informačný a propagačný systém

Taktiež je potrebné využiť prírodné danosti v oblasti:

- rekreačného cestovného ruchu
- využitím klimatických pobytov v zariadení Čierna Hora
- rozvíjania športového cestovného ruchu

Vyššie uvedené ciele a zámery napomôžu k skvalitňovaniu života obyvateľov obce a jej návštevníkov.

IV. Rozvoj vidieka a stav životného prostredia

Táto oblasť po cestovnom ruchu je ďalšou oblasťou, ktorá môže napomôcť ekonomickému rozvoju obce za účinnej spolupráce s terajším poľnohospodárskym podnikom pôsobiacim na území obce vrátane obecných organizácií pri využití ľudských zdrojov a sociálne-ekonomického kapitálu.

Už v roku 1992 bola pre obec vypracovaná štúdia, ktorá zhodnotila možnosti využitia spolupráce lesov obce Nálepkovo s miestnym poľnohospodárskym podnikom (bývalý š.p. JOVEKO Spišská Nová Ves) s cieľom zosúladenia sezónnych poľnohospodárskych a lesných pestevných prác vrátane poľnohospodárskej výroby (krmivo, potraviny, mäso, ...) na reálne potreby obyvateľov obce resp. nadprodukcii umiestniť na trhu.

V mesiacoch marec až november v príslušnom roku šlo o zosúladenie týchto prác v rámci výmery katastrálneho územia obce, keď obec je vlastníkom cca 60 % plošnej výmery a zvyšok 40 % obhospodaruje poľnohospodársky podnik.

Zosúladenie „Projektových súhrnov ...“ v rámci obce bude len v prospech jej vlastného rozvoja, rozvoja malého a stredného podnikania a zároveň bude riešiť otázky ne/zamestnanosti na území obce, ktorá je veľmi akútna a kritická.

Štruktúra poľnohospodárskeho fondu obec predurčuje na pokračovanie poľnohospodárskej a živočíšnej výroby z obdobia bývalého života „mestečka Vondrišiel“, keď obec Nálepkovo požívala tieto výhody v rokoch 1300-1800 a okrem chovu dobytka (1000 ks rožného statku, 100 párov volských potahov, 150 ks koní) úspešne nakladala so svojím majetkom (obecné lesy a pasienky), ktoré zabezpečovali blahodárny život, život tejto obce.

Je potrebné aby obec naviazala a pokračovala v živote a tradíciách svojich predkov.

V. Záver

„Program hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a kultúrneho rozvoja obce Nálepkovo“ je základným programovacím dokumentom obce, ktorý plynulé nadväzuje na vyšší programovací dokument mikroregiónu „Podrobná stratégia ekonomického rozvoja Hnileckej doliny.“ Zozbieranie údajov, faktov a argumentov bolo realizované za aktívnej spolupráce starostu obce Nálepkovo Ing. Dušana Daniela.

Stratégia rozvoja obce je rozpracovaná v súlade s nadradenými plánovacími dokumentmi, tak aby bola reálne uskutočniteľná v podmienkach obce Nálepkovo s využitím vlastného rozvojového potenciálu.

Naplnenie vízie obnovy a rozvoja obce, zámerov a cieľov môže byť úspešné, len efektívnou mobilizáciou, koordináciou a spoluprácou zainteresovaných subjektov.